

Wstęp

Tom 11 „TECHNE. Seria Nowa” nie jest numerem tematycznym, wypełnia jednak misję naszego wydawnictwa, która polega na promowaniu wielostronnych badań nad sztuką i jej historią oraz tworzeniu przestrzeni do dzielenia się nowymi odkryciami i refleksjami. Autorzy artykułów prezentują różnorodne perspektywy badawcze i zagadnienia artystyczne: od tradycyjnie ujętej historii i ikonografii malarstwa XIX wieku poprzez społeczny kontekst urządzania wnętrz mieszczańskich, śledzenie wynalazków poprzedzających fotografię do teorii sztuki nowoczesnej, procesu twórczego, a także problemów wystawiennictwa i obrotu dziełami sztuki.

W ujęciu chronologicznym rozpoczynamy od końca wieku XVIII artykułem Ewy Letkiewicz, która przedstawia polski wątek w historii wynalezionej we Francji fizjonotrasu – portret Tadeusza Kościuszki ze wzniesioną do góry szablą z 1794 roku. Krzysztof Stefański odkrywa mało znane dzieło Jana Styki, które od 1884 roku znajduje się w kościele ojców jezuitów w Łodzi, i apeluje o lepsze jego eksponowanie. Anita Błażejewska analizuje motywy muzyczne w malarstwie XIX i XX wieku zaczerpnięte z tradycyjnej kultury Huculszczyzny. Wystrój i wyposażenie wnętrz łódzkiego mieszczaństwa w latach 1890–1939 jako element autoprezentacji to problem podjęty w artykule Łukasza Grzejszczaka.

W kręgu zainteresowań naszych Autorów znalazła się także sztuka nowoczesna. Punktem wyjścia rozważań Agnieszki Kuczyńskiej w artykule *Teoretyczne konteksty surrealizmu: Rosenstein, Kantor* stał się przedmiot surrealistyczny. Zuzanna Rymkiewicz przybliżyła nam specyficzną pracownię-„fabrykę” współczesnej portugalskiej twórczyni Joany Vasconcelos. Zupełnie odmienną tematykę odnajdziemy w analizie Michała Myślińskiego poświęconej działalności Spółdzielni Przemysłu Ludowego i Artystycznego ORNO w Warszawie, wiodącej w projektowaniu i produkcji srebrnej biżuterii i galanterii. Kwestie muzealnicze porusza Aleksandra Dudek, która przedstawia, jak różnorodne formy przybierają muzea street artu w Amsterdamie.

W oddanym do rąk Czytelników tomie znalazły się także artykuły dotyczące sztuki i rzemiosła spoza europejskiego kręgu kulturowego: problematyka społeczna uwidaczniana w sztuce kolumbijskiej (Olga Acosta), tradycje zdobnicze w meksykańskim hafcie (Mayala Flores Enríquez) oraz współczesna kaligrafia japońska jako przedmiot kolekcji Muzeum Okręgowego w Toruniu (Katarzyna Paczuska).

Kalejdoskop zagadnień poruszanych w niniejszym numerze uzupełnia artykuł Annę Niedzielskiej dotyczący reakcji rynku sztuki na kryzysy gospodarcze w roku 2008 i 2020, komunikat Łukasza Grzejszczaka na temat zapomnianej łódzkiej Fabryki Wyrobów Metalowych Famak działającej w dwudziestolecu międzywojennym oraz brawurowa recenzja wystawy Włodzimierza Pawłaka (MS²) pióra Krzysztofa Cichonia. Część pisma z artykułami zamyka tekst Dariusza Leśnikowskiego, dotyczący grafiki i malarstwa Krzysztofa Wieczorka.

W dziale *Komunikaty, polemiki, recenzje* znalazł się prowokujący do dyskusji tekst Krzysztofa Cichonia *Z, Ż, Ź i dalej*. Mamy nadzieję, że rzucone historykom sztuki wyzwanie zostanie podjęte nie tylko w praktyce krytyczno-artystycznej, ale także w intelektualnym pojedynku na łamach naszego pisma.

Zespół redakcyjny półrocznika „TECHNE. Seria Nowa” pragnie podkreślić, że łamy czasopisma otwarte są nie tylko dla uznanych w środowisku akademickim badaczy, ale także dla młodych naukowców. Dziękujemy wszystkim Autorom artykułów za ich wkład i zaangażowanie w rozwijanie badań nad sztuką. Pragniemy także wyrazić wdzięczność Recenzentom, którzy poświęcili czas na wnikliwą analizę prezentowanych tekstów oraz naszym stałym Czytelnikom.

Redaktorki tomu:

Irmina Gadowska

 <https://orcid.org/0000-0001-8378-942X>

Uniwersytet Łódzki
Instytut Historii Sztuki

Agnieszka Gralińska-Toborek

 <https://orcid.org/0000-0002-5250-3676>

Uniwersytet Łódzki
Instytut Historii Sztuki

Aneta Pawłowska

 <https://orcid.org/0000-0003-2847-4403>

Uniwersytet Łódzki
Instytut Historii Sztuki